

SILNIKI I MASZYNY ENERGETYCZNE NIEELEKTRYCZNE	NORMA BRANŻOWA	BN-76
	Silniki spalinowe Pompy paliwa Wymagania i badania	1353-09
		Zamiast BN-69/1353-09
		Grupa katalogowa V 24

1. WSTĘP

Przedmiotem normy są wymagania i badania dotyczące kompletnych pomp paliwa z napędem mechanicznym i pneumatycznym stosowanych do silników spalinowych o zapłonie iskrowym.

2. WYMAGANIA

2.1. Prawidłowość montażu. Pompy powinny być złożone z części i zespołów wykonanych zgodnie z obowiązującymi rysunkami konstrukcyjnymi, nie mogą wykazywać wad materiałowych, śladów zadrapań, pęknięć, korozji, a także innych wad mogących mieć wpływ na działanie pompy. Części odlewane powinny być oczyszczone z zalewów i zadziórów; nie powinny mieć rys, porowatości oraz wtrąceń ciał obcych.

Dźwignia napędowa, dźwignia napędu ręcznego i przepona powinny poruszać się płynnie bez wyczuwalnych zacięć.

2.2. Osiągi techniczne. Czas zassania paliwa, podciśnienie ssania, ciśnienie tłoczenia oraz wydatki pomp powinny być zgodne z charakterystyką techniczną zawartą w dokumentacji technicznej.

2.3. Szczelność. Wycieki paliwa są niedopuszczalne. Podczas pomiaru podciśnienia ssania i ciśnienia tłoczenia wskazania odpowiednich przyrządów pomiarowych nie powinny zmieniać się przed upływem 5 s.

2.4. Działanie dźwigni napędu ręcznego. Po wykonaniu dźwigni napędu ręcznego 10 pełnych wychyleń, pompa powinna zassać paliwo znajdujące się 0,4 m poniżej pompy i zacząć przetłaczać je na wysokość co najmniej 0,4 m powyżej pompy.

2.5. Trwałość. Pompa po 100 godz badań na urządzeniu badawczym, pracując przy maksymalnym wydatku, powinna spełniać wymagania niniejszej normy. Dopuszcza się zmniejszenie wydatku o 10% w stosunku do wydatku pompy

przed próbą (tzn. w stosunku do wartości nominalnych podanych w charakterystyce technicznej). Podczas prób nie powinny mieć miejsca zakłócenia w działaniu.

2.6. Zabezpieczenia antykorozyjne. Powłoki metalowe i konwersyjne na przewidzianych dokumentacją częściach powinny odpowiadać wymaganiom podanym w BN-74/3602-01 dla warunków umiarkowanych.

2.7. Wymagania dodatkowe powinny być uzgodnione między odbiorcą a producentem.

2.8. Cechowanie. Na pompie spełniającej wymagania, w miejscu podanym w dokumentacji technicznej, należy podać w sposób trwały i czytelny co najmniej:

- znak firmowy producenta,
- typ i odmianę pompy,
- miesiąc i rok produkcji.

3. PAKOWANIE, PRZECHOWYWANIE I TRANSPORT

3.1. Pakowanie. Pompy zakwalifikowane do wysyłki, po opróżnieniu z paliwa i założeniu korków ochronnych na końcówki ssania i tłoczenia paliwa, należy zawinąć w papier przetłuszczony (parafinowany) lub włożyć do torebki foliowej, a następnie zapakować pojedynczo w pudełka tekturowe. Na każdym pudełku powinien być umieszczony napis zawierający co najmniej:

- nazwę lub znak firmowy producenta,
- nazwę oraz typ i odmianę pompy,
- znak pakującego,
- datę zapakowania.

Pompy zapakowane w pudełkach, przy jednorazowej dostawie powyżej 10 sztuk, należy wysyłać w skrzynkach, których masa nie może być większa niż 50 kg.

Po uzgodnieniu producenta z odbiorcą pompy można przysyłać na specjalnych paletach (pojemnikach), przy czym dopuszcza się zastąpienie pudełek z tektury przekładkami z tektury falistej.

Zgłoszona przez Przemysłowy Instytut Motoryzacji Warszawa

Ustanowiona przez Dyrektora Zjednoczenia Przemysłu Motoryzacyjnego dnia 20 września 1976 r. jako norma obowiązująca w zakresie produkcji od dnia 1 lipca 1977 r. (Dz. Norm. i Miar nr 1/1977 poz. 4)

Opakowanie zbiorcze należy zaopatrzyć w napisy umieszczone na pudełkach tekturowych, uzupełniając je podaniem liczby sztuk i innymi znakami wymaganymi wg PN-67/O-79252.

3.2. Transport i przechowywanie. Pompy zapakowane wg 3.1 nie powinny być narażone podczas transportu i przechowywania na uszkodzenia mechaniczne, zabrudzenie, zamoczenie i działanie korozji.

4. BADANIA

4.1. Rodzaje badań

4.1.1. Badania niepełne obejmują:

- ogłędziny zewnętrzne (2.1 i 2.8),
- sprawdzenie głównych wymiarów (2.1),
- sprawdzenie prawidłowości montażu (2.1),
- sprawdzenie osiągnięć technicznych (2.2),
- sprawdzenie szczelności (2.3),
- sprawdzenie działania dźwigni napędu ręcznego (2.4).

4.1.2. Badania pełne obejmują badania wg 4.1.1 oraz

- sprawdzenie trwałości (2.5),
- sprawdzenie zabezpieczenia antykorozyjnego (2.6).

Badania pełne należy przeprowadzić co najmniej raz w roku oraz w przypadku wprowadzania zmian konstrukcyjnych, technologicznych, materiałowych mających wpływ na funkcjonowanie i własności użytkowania pomp.

4.2. Liczebność partii. Jako partię pomp uznaje się liczbę pomp wyprodukowanych według tej samej dokumentacji technicznej i w jednakowych warunkach oraz przedstawionych jednorazowo do kontroli odbiorczej.

4.3. Pobieranie próbek

4.3.1. Pobieranie próbek do badań niepełnych. Z partii przedstawionej do badań należy pobrać w sposób losowy na ślepo wg PN/N-03010 próbki o liczebnościach wg ustalonych planów badań. Plan badań należy określić wg PN-73/N-03021 przyjmując wadliwość dopuszczalną, poziom kontroli i rodzaj planu wg tablicy.

Badania wg	Wadliwość dopuszczalna %	Poziom kontroli	Rodzaj planu badania
4.1.1 a)	4	II	jednostopniowy
4.1.1 b)	2,5	II	jednostopniowy
4.1.1 c)	2,5	II	jednostopniowy
4.1.1 d)	0,65	II	jednostopniowy
4.1.1 e)	0,65	II	jednostopniowy
4.1.1 f)	1	II	jednostopniowy

Zgodnie z PN-73/N-03021 należy stosować kontrolę normalną, ulgową lub obostrzoną.

4.3.2. Pobieranie próbek do badań pełnych. Do badań pełnych należy pobrać z bieżącej pro-

dukcji w sposób losowy na ślepo wg PN/N-03010 co najmniej 3 pompy.

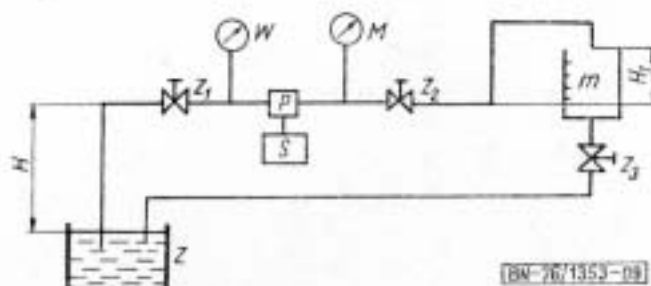
4.4. Opis badań

4.4.1. Warunki badań. Badania należy przeprowadzić w pomieszczeniach o temperaturze $25 \pm 5^\circ\text{C}$ (293 ± 303 K). Przed przystąpieniem do badań pompy powinny znajdować się w pomieszczeniu co najmniej przez 2 godz.

Do badań wg 2.2, 2.3 i 2.4 należy stosować benzynę ekstrakcyjną wg PN-56/C-96022, dopuszcza się stosować naftę kosmetyczną o ciężarze właściwym $0,785 \text{ G/cm}^3$ mierzonym w temperaturze $+20^\circ\text{C}$ (293 K).

Do badań wg 2.5 należy stosować etylinę 78 wg PN-66/C-96025.

4.4.2. Schemat urządzenia badawczego. Urządzenie do badań wg 2.2, 2.3, 2.4 i 2.5 powinno być wykonane wg schematu.

Średnica wewnętrzna przewodów 7 mm.

H_1 — wysokość tłoczenia — 0,8 m,

H — wysokość ssania — według dokumentacji technicznej,

W — wakuometr o zakresie wskazań $0,6-0 \text{ kG/cm}^2$ ($0,06-0 \text{ MN/m}^2$) i klasie dokładności I,

M — manometr o zakresie wskazań $0-1 \text{ kG/cm}^2$ ($0-0,1 \text{ NM/m}^2$) i klasie dokładności I,

S — urządzenie napędowe umożliwiające odtworzenie warunków napędu pompy na silniku,

P — badana pompa,

m — miernica pojemności 1 dm^3 ,

Z — zbiornik paliwa,

Z_1, Z_2, Z_3 — zawory odcinające.

n — liczba obrotów urządzenia napędowego 1500 obr/min.

4.4.3. Sprawdzenie głównych wymiarów należy wykonać na zgodność z dokumentacją za pomocą uniwersalnych przyrządów pomiarowych.

Przy badaniach pełnych dopuszcza się demontaż pomp i sprawdzenie części na zgodność z dokumentacją techniczną.

4.4.4. Sprawdzenie prawidłowości montażu należy przeprowadzić przez ogłędziny nieuzbrojo-

nym okiem oraz przez wykonanie kilku ruchów dźwignią napędu ręcznego i dźwignią napędową.

Dopuszcza się odłączenie od pompy szklanki osadnika i siatki filtrującej.

W czasie badań pełnych dopuszcza się całkowity demontaż pomp.

4.4.5. Sprawdzenie osiągow technicznych należy przeprowadzić przez wykonanie następujących pomiarów.

a) Pomiar czasu zassania paliwa (tj. czasu jaki upłynie od momentu uruchomienia pompy do chwili rozpoczęcia tłoczenia) należy przeprowadzić w warunkach określonych w dokumentacji technicznej. Przed rozpoczęciem badań korpus i króciec ssawny pompy należy opróżnić z paliwa.

b) Pomiar podciśnienia ssania należy przeprowadzić po uruchomieniu napędu pompy i stwierdzeniu ciągłego przepływu paliwa, zamykając zawór od strony zasysania. Po wyłączeniu napędu należy sprawdzić spadek podciśnienia.

c) Pomiar ciśnienia tłoczenia należy przeprowadzić po uruchomieniu napędu pompy i stwierdzeniu ciągłego przepływu paliwa przez pompę, zamykając zawór od strony tłoczenia. Po wyłączeniu napędu należy sprawdzić spadek ciśnienia.

d) Pomiar wydatku należy przeprowadzić mierząc czas napełniania miernicy przy pracy pompy w warunkach określonych w dokumentacji technicznej. Na podstawie uzyskanych z pomiaru danych należy obliczyć wydatek pompy.

4.4.6. Sprawdzenie szczelności należy przeprowadzić w czasie sprawdzania wydatku, ciśnienia tłoczenia lub podciśnienia ssania.

4.4.7. Sprawdzenie działania dźwigni napędu ręcznego należy przeprowadzić po ustawieniu wałka napędu w takim położeniu, aby dźwignia napędowa mogła wykonać maksymalny skok.

4.4.8. Sprawdzenie trwałości należy przeprowadzić wg 2.5 na urządzeniu wg 4.4.2 w warunkach określonych w 4.4.1.

4.4.9. Sprawdzenie zabezpieczenia antykorozyjnego należy przeprowadzić zgodnie z BN-74/3602-01 w mgie solnej wg PN-53/H-04603. Pompa powinna być umieszczona w komorze badawczej w ten sposób, ażeby działanie mgły solnej było wywierane tylko na powierzchnie, które są narażone na działanie atmosfery w warunkach zamocowania na silniku.

4.5. Ocena wyników badań

4.5.1. Ocena pompy. Pompę należy uznać za dobrą, jeżeli wyniki wszystkich badań jakim została poddana są dodatnie. Pompę należy uznać za niedobłą, jeżeli wynik chociażby jednego z badań jakim została poddana jest ujemny.

4.5.2. Wynik badań niepełnych należy uznać za pozytywny, jeżeli liczba pomp niedobrych w każdej próbie nie przekracza liczby dopuszczalnej określonej dla każdego z badań wg zasad podanych w 4.3.1. Wynik badań niepełnych należy uznać za negatywny, jeżeli liczba pomp niedobrych w którejs z próbek przekracza liczbę dopuszczalną określoną dla każdego z badań wg zasad podanych w 4.3.1.

4.5.3. Wynik badań pełnych należy uznać za pozytywny, jeżeli wszystkie badania dadzą na wszystkich badanych pompach wyniki dodatnie. Wynik badań należy uznać za negatywny, jeżeli wynik chociażby jednego badania jest na którejs z pomp ujemny.

4.5.4. Ocena partii. Partię pomp należy uznać za zgodną z wymaganiami niniejszej normy, jeżeli wynik badań niepełnych tej partii oraz wynik aktualnych badań pełnych są pozytywne.

Partię pomp należy uznać za niezgodną z wymaganiami niniejszej normy, jeżeli wynik badań niepełnych tej partii lub aktualnych badań pełnych są negatywne.

4.6. Zaświadczenie producenta o wynikach badań. Do każdej pompy paliwowej, uznanej za zgodną z wymaganiami normy, powinno być dołączone zaświadczenie zawierające co najmniej:

- nazwę i adres producenta pomp,
- nazwę i typ pompy,
- datę odbioru technicznego,
- stwierdzenie zgodności pomp z wymaganiami normy.

Przy wysyłaniu pomp do jednego odbiorcy dopuszcza się wystawianie zaświadczeń zbiorczych. Jednym zbiorczym zaświadczeniem można objąć tylko pompy odebrane w tym samym dniu.

4.7. Odbiór przez zamawiającego. Jeżeli zamówienie nie przewiduje inaczej, odbiór powinien być przeprowadzony na podstawie zaświadczenia wytwórcy o wynikach badań, bez powtarzania badań. W uzgodnionych przypadkach odbiorca może wziąć udział w badaniach i sprawdzaniu pomp przez producenta.

K O N I E C

INFORMACJE DODATKOWE

1. Instytucja opracowująca normę — Fabryka Osprzętu Samochodowego POLMO, Łódź

2. Istotne zmiany w stosunku do BN-69/1353-09

a) wprowadzono statystyczną kontrolę jakości wg PN-73/N-03021,

b) zmieniono ciecz stosowaną do badań,

c) uaktualniono normy związane.

3. Normy związane

PN-56/C-96022 Przetwory naftowe. Benzyna do ekstrakcji
PN-66/C-96025 Przetwory naftowe. Paliwa silnikowe benzynowe

PN-59/H-04603 Korozja metali. Próba laboratoryjna
odporności na działanie mgły solnej

PN/N-03010 Statystyczna kontrola jakości. Losowy wy-
bór sztuk do próbek

PN-73/N-03021 Kontrola odbiorcza według oceny alter-
natywnej. Plany badań

PN-67/O-79252 Produkty w opakowaniach transporto-
wych. Znaki i znakowanie. Wymagania i badania

BN-74/3002-01 Powłoki metalowe i konwersyjne na wy-
robach przemysłu motoryzacyjnego. Wymagania i ba-
dania